

مدل یابی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر انگیزش ورزشی با میانجی‌گری تعهد ورزشی

فریده اصغری: دانشجوی دکتری، روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران
احمد غضنفری: گروه روانشناسی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران (*نویسنده مسئول) ahmadghazanfari97@gmail.com
طیبه شریفی: گروه روانشناسی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران
رضا احمدی: گروه روانشناسی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

ویژگی‌های شخصیتی،
انگیزش ورزشی،
تعهد ورزشی

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی برازش مدل تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر انگیزش ورزشی با میانجی‌گری تعهد ورزشی انجام شد.

روش کار: جامعه آماری این پژوهش را کلیه کشتی‌گیران استان مازندران تشکیل دادند. نمونه آماری برابر با ۴۰۵ نفر (۳۱۲ مرد و ۹۳ زن) با دامنه نسی ۱۶ تا ۴۸ سال به روش در دسترس انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از سیاهه پنج‌عاملی شخصیت نئو (کاستا و مک کری، ۱۹۹۲)، مقیاس انگیزش ورزشی (پلیتر، فرتیر و والرند، ۱۹۹۵) و پرسشنامه تعهد ورزشی اسکاتلان و همکاران (۱۹۹۳) استفاده گردید. برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و روش مدل معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مدل تأثیر ویژگی‌های شخصیتی روان رنجوری، برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی بر انگیزش ورزشی با میانجی‌گری تعهد ورزشی از برازش مطلوبی برخوردار است. همچنین نتایج نشان داد که تعهد ورزشی و انگیزش ورزشی توسط رگه‌های شخصیتی قابل تبیین است. از بین رگه‌های شخصیتی روان رنجوری هم اثر مستقیم (۰/۴۳۵) و هم اثر غیر مستقیم (۰/۱۲۰) بر انگیزش ورزشی داشت، برون‌گرایی هم اثر مستقیم (۰/۸۰۰) و هم اثر غیرمستقیم (۰/۴۰۸) بر انگیزش ورزشی داشت ولی وظیفه‌شناسی فقط بر انگیزش ورزشی اثر مستقیم (۰/۷۶۲) داشت.

نتیجه‌گیری: در مجموع می‌توان گفت ویژگی‌های روان رنجوری، برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی، تعهد ورزشی و انگیزش ورزشی را افزایش می‌دهد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی نداشته است.

شیوه استناد به این مقاله:

Asghari F, Ghazanfari A, Sharifi T, Ahmadi R. The modeling of the effect of personality traits on sports motivation mediated by the sports commitment. Razi J Med Sci. 2021;28(3):246-256.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

Original Article

The modeling of the effect of personality traits on sports motivation mediated by the sports commitment

Farideh Asghari: PhD Student, Psychology, Islamic Azad University, Shahrekord Branch, Shahrekord, Iran

Ahmad Ghazanfari: Department of Psychology, Shahrekord Branch, Islamic Azad University, Shahrekord, Iran (*Corresponding author) ahmadghazanfari97@gmail.com

Tayebeh Sharifi: Department of Psychology, Shahrekord Branch, Islamic Azad University, Shahrekord, Iran

Reza Ahmadi: Department of Psychology, Shahrekord Branch, Islamic Azad University, Shahrekord, Iran

Abstract

Background & Aims: Motivation is a factor that moves a person from within and in fact is the driving force of human effort and dynamism. Motivation is the first important step for any kind of action or change in behavior. Motivation gives people energy to carry out activities and guides their activities. Motivation has been introduced as the most important learning factor in many learning theories. Many people rely on motivation to do their work with great enthusiasm. In the field of sport and exercise, motivation as a general psychological concept has been systematically and extensively studied in the last two decades. In a classification, motivation is categorized into internal motivation and external motivation. According to Weinberg (2011), types of internal motivation including knowledge, performance and stimulation and types of external motivation including external regulation, replicated regulation, regulation It is internalized and the setting is integrated. Scanlan et al. (1993) defined sports commitment as a psychological structure that reflects a desire and determination to continue participating in sports. In Scanlan et al.'s sports commitment model, enjoyment of sport is defined as an effective positive response to the sporting experience that reflects feelings of satisfaction, love, and entertainment.

The study of the relationship between sport and personality traits is one of the fields of research. However, little research has been done on the psychological mechanisms of the effect of personality traits on health-related behaviors. Motivation is one of the psychological mechanisms that has attracted the attention of researchers. But the findings on the relationship between personality traits and motivation of people who exercise do not follow a fixed pattern. On the other hand, studies have shown that there is a relationship between personality traits and motivation. Findings show that personality traits of neuroticism, extraversion, openness and conscientiousness lead to increased sports motivation and success, and many studies in the framework of the theory of autonomy in sports have shown a high level of independence of action on sports results and It leads to a better person. Therefore, based on the theory of autonomy, motivational processes affecting sports behaviors can be explained through personality traits. Therefore, the present study investigates the model of the effect of personality traits mediated by sports commitment on sports motivation of wrestlers in Mazandaran province.

Methods: The method of the present study was correlational and structural equation modeling and applied in terms of purpose. The statistical population of the study included all wrestlers of Mazandaran province (about 870 people) and the sample group of 405 people (312 men and 93 women) with a range of 16 to 48 years who were selected by available sampling method. 77% of the sample were men and 23% were women, 30.1% were married and 69.9% were single, 54.1% had a diploma or lower, 31.6% had an associate or bachelor's degree, 12.3% had a master's degree and 2 The percentage of doctoral studies were 4.2% in the field of physical education and 58.8% in the field of non-physical education. The Neo Personality Inventory (Costa and McCray, 1992) was used to assess personality traits, the Plicker et al. (1995) Sports Motivation Scale was used to assess athletic motivation, and the Scanlan et al. (1993) Sports Commitment Questionnaire was used to assess athletic

Keywords

Personality traits,
Sports motivation,
Sports commitment

Received: 01/03/2021

Published: 23/05/2021

commitment.

Results: These findings indicate a good fit of the proposed model and the model of the effect of personality traits mediated by sports commitment on sports motivation of wrestlers in Mazandaran province has a good fit. Neuroticism ($p < 0.090$, $\beta = 0.091$) did not have a significant direct effect on wrestlers' sports commitment and was able to explain 0.08% of the variance of this variable. Extroversion ($p < 0.0001$, $\beta = 0.245$) had a significant direct effect on wrestlers' sports commitment and was able to explain 6.12% of the variance of this variable. Also, neuroticism ($p < 0.015$, $\beta = 0.123$) had a significant direct effect on wrestlers' sports motivation and was able to explain 1.51% of the variance of this variable. Extraversion ($p < 0.0001$, $\beta = 0.180$) has a significant direct effect on wrestlers' sports motivation and has been able to explain 3.24% of the variance of this variable, conscience ($p < 0.0001$, $\beta = 0.205$) has a significant direct effect on wrestlers' sports motivation and was able to explain 4.2% of the variance of this variable, and finally sports commitment ($p < 0.0001$, $\beta = 0.374$) It has a significant direct effect on wrestlers' sports motivation and was able to explain 13.98% of the variance of this variable. It should be noted that the direct effect of conscience on wrestlers' sports commitment has not been significant and its regression coefficient is non-significant. Among the Neuroticism personality traits, both direct (0.435) and indirect (0.120) effects had on sports motivation, extraversion had both direct (0.800) and indirect effects (0.408) on sports motivation but conscientiousness had a direct effect (0.762) only on wrestlers' sports motivation.

Conclusion: Overall, the results showed that sports motivation and sports commitment can be explained by personality traits. Different personality traits are effective in motivating sports for sports activities. However, due to the limited sample of wrestlers, caution should be exercised in delivering results to other athletes and members of the community who are at different levels of competition. Sports psychologists, wrestling coaches, and wrestlers can motivate people to participate in sports by emphasizing motivational personality traits. Also, further research on samples that are at different levels of competition will pave the way for generalizing the research results to all athletes. In addition, the study of the mediating role of other sports variables will play an important role in the development of existing knowledge in this field. In general, it can be said that the characteristics of Neuroticism, extraversion and conscientiousness and sports commitment increase sports motivation in wrestlers.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Asghari F, Ghazanfari A, Sharifi T, Ahmadi R. The modeling of the effect of personality traits on sports motivation mediated by the sports commitment. Razi J Med Sci. 2021;28(3):246-256.

***This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.**

مقدمه

انگیزه، عاملی است که انسان را از درون به حرکت در می‌آورد و در واقع موتور محرکه تلاش و پویایی انسان است. انگیزه اولین گام مهم برای هر نوع اقدام یا تغییر در رفتار است. انگیزه به افراد برای انجام فعالیت‌ها انرژی می‌دهد و فعالیت‌های آن‌ها را هدایت می‌کند (۱). در بسیاری از نظریه‌های یادگیری انگیزه مهم‌ترین عامل یادگیری معرفی شده است. بسیاری از افراد با تکیه بر انگیزه، فعالیت‌های‌شان را با شور و شوق زیادی انجام می‌دهند. در زمینه ورزش و تمرین، انگیزش به عنوان یک مفهوم روانشناختی عمومی در دو دهه اخیر به طور نظام مند و گسترده بررسی شده است. در یک تقسیم‌بندی، انگیزه را به نوع انگیزه درونی و انگیزه بیرونی دسته‌بندی کرده‌اند (۲). از دیدگاه واینبرگ (Weinberg) (۲۰۱۱) انواع انگیزش درونی شامل دانش، اجرا و تحریک و انواع انگیزش بیرونی شامل تنظیم بیرونی، تنظیم همانندسازی شده، تنظیم درون فکنی شده و تنظیم یکپارچه است (۳).

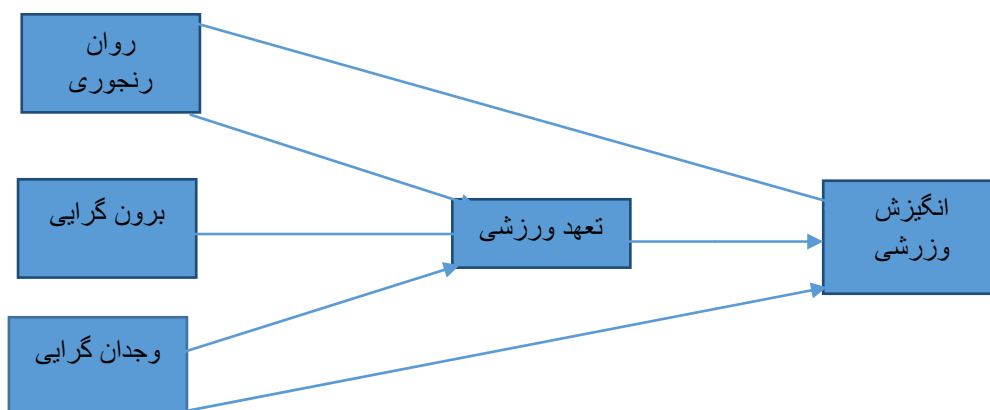
اسکانلان (Scanlan) و همکاران (۱۹۹۳)، تعهد ورزشی را به عنوان یک ساختار روانی که نشان‌دهنده تمایل و تصمیم به ادامه مشارکت ورزشی است، تعریف کردند. در مدل تعهد ورزشی اسکانلان و همکاران، لذت از ورزش به عنوان پاسخ اثرگذار مثبت به تجربه ورزشی تعریف می‌شود که احساس خرسندی، دوست داشتن و سرگرمی را منعکس می‌کند (۴).

بررسی ارتباط ورزش و ویژگی‌های شخصیتی یکی از زمینه‌های پژوهش را به خود اختصاص داده است؛ اما تحقیقات اندکی در مورد مکانیزم‌های روان‌شناختی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر رفتارهای مربوط به سلامت صورت گرفته است (۵). انگیزش یکی از مکانیزم‌های روان‌شناختی است که نظر محققان را به خود جلب کرده است؛ اما یافته‌های بدست آمده درباره رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و انگیزه افرادی که ورزش می‌کنند از یک الگوی ثابت پیروی نمی‌کند. از سوی دیگر بررسی‌ها نشان داده‌اند بین ویژگی‌های شخصیت و انگیزش نیز ارتباط وجود دارد.

اینگلدو، مارکلند و شپارد (Ingledew, Markland, & Sheppard) (۲۰۰۴) در بررسی خود به این نتیجه دست یافتند که نوروز گرایبی با درون فکنی بالا،

برون‌گرایی با هویت‌پذیری و نظم‌جویی درونی بالا، گشودگی با نظم‌جویی بیرونی پایین و وظیفه‌شناسی با نظم‌جویی بیرونی پایین و نظم‌جویی درونی بالا رابطه دارد (۶). ایبگال (۲۰۰۷) با بررسی رابطه بین شخصیت، خود تعیین‌کنندگی و رفتارهای تمرینی ورزشی به این نتیجه رسید که از بین ویژگی‌های شخصیتهای برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی و گشودگی با خود تعیین‌کنندگی رابطه دارند (۷). کورنیا (Courneya) و همکارانش (۲۰۰۱) با بررسی رابطه بین مدل پنج عاملی شخصیت و مشارکت ورزشی نشان دادند مشارکت ورزشی با روان رنجوری پایین، سطوح بالای برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی مرتبط است (۸). کورنیا و همکارانش (۱۹۹۹) در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی با تمرین‌های ورزشی ارتباط دارند در حالی که روان رنجوری با ورزش نکردن رابطه مثبت داشت (۹). شیپان و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی چهار پیامد سلامت روان در مدل سلسله‌مراتبی انگیزش درونی ورزشکاران تیمی نخبه (۱۴۰ زن، ۷۵ مرد) پرداختند و نشان دادند ورزشکاران از الگوهای انگیزشی مثبت استفاده می‌کنند (۱۰). هوی، کاسکلی، تیلور و داریسی (۲۰۰۸) در مطالعه خود به بررسی انگیزش و تمایل به ماندن و ادامه کار داوطلبان در باشگاه‌های ورزشی پرداختند. آن‌ها اظهار نمودند که بین انگیزش و تمایل به ماندن ارتباط وجود دارد و از بین ابعاد انگیزشی داوطلبان، عامل انگیزشی نوع‌دوستانه بیشترین ارتباط را با تمایل به ماندن دارد (۱۱). مطالعات کونور و ابراهام (Abraham Connor &) (۱۲) و ناصری، پاکدامن و اصغری (۲۰۰۸) نشان داده‌اند که بین فعالیت بدنی منظم و عامل برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی ارتباط مثبتی وجود دارد، ولی بین فعالیت بدنی منظم و روان رنجوری ارتباط منفی وجود دارد (۱۳).

به طور خلاصه یافته‌ها نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی روان رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی و وظیفه‌شناسی منجر به افزایش انگیزش ورزشی و موفقیت می‌شود و تحقیقات فراوانی در چهارچوب نظریه خودمختاری در حوزه ورزش نشان داده‌اند بالا بودن سطح استقلال عمل به نتایج ورزشی و فردی بهتری می‌انجامد (۱۴)؛ بنابراین بر مبنای نظریه

شکل ۱- مدل پیشنهادی تاثیر ویژگی های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی کشتی گیران

کری، ۱۹۹۲) و برای بررسی انگیزش ورزشی از مقیاس انگیزش ورزشی پلیتر و همکاران (۱۹۹۵) و برای بررسی تعهد ورزشی از پرسشنامه تعهد ورزشی اسکانلان و همکاران (۱۹۹۳) استفاده شد.

سیاهه پنج عاملی شخصیت نئو (کاستا و مک کری، ۱۹۹۲): سیاهه شخصیتی کاستا و مک کری (۱۹۹۲) شامل ۶۰ ماده است. هریک از پنج عامل شخصیتی روان رنجوری، برون گرایی، تجربه گرایی، توافق پذیری و وظیفه شناسی با ۱۲ ماده اندازه گیری می شوند. تمامی ماده های این سیاهه، بر مبنای مقیاس پنج ارزشی لیکرت از یک (کاملاً مخالفم) تا پنج (کاملاً موافقم) نمره گذاری می شوند؛ که هر چه نمره پاسخگو بیشتر باشد، شدت شاخص مورد نظر بیشتر خواهد بود. بر مبنای پژوهش کاستا و مک کری (۱۹۹۲)، ضریب آلفای کرونباخ مقیاس روان رنجوری ۰/۸۸، مقیاس برون گرایی ۰/۸۵، مقیاس تجربه گرایی ۰/۷۸، مقیاس توافق پذیری ۰/۸۴ و مقیاس وظیفه شناسی ۰/۹۲ به دست آمد. ضریب اعتبار این سیاهه نیز ۰/۸۵ گزارش شده است (۱۵). فرم کوتاه سیاهه شخصیتی نئو توسط گروسی (۱۳۷۷) در ایران اعتبار یابی شده است. روایی ملاکی این سیاهه نیز به وسیله محاسبه همبستگی دو فرم S (برای گزارش های شخصی) و R (برای درجه بندی های مشاهده گر) بررسی شده است که بیشترین همبستگی در عامل برون گرایی ۰/۶۶ و حداقل همبستگی در عامل تجربه گرایی ۰/۴۵ مشاهده شده است. در این پژوهش نیز پایایی کل سیاهه به دست آمد (۱۶).

مقیاس انگیزش ورزشی پلیتر (Pelletier) و دیگران

خودمختاری، می توان قرآیندهای انگیزشی مؤثر بر رفتارهای ورزشی را از طریق ویژگی های شخصیتی تبیین نمود. لذا پژوهش حاضر به بررسی مدل تأثیر ویژگی های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی پرداخته است.

روش کار

روش تحقیق حاضر از نوع همبستگی و مدل یابی معادلات ساختاری و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری تحقیق شامل تمامی کشتی گیران استان مازندران (حدود ۸۷۰ نفر) و افراد گروه نمونه ۴۰۵ نفر (۳۱۲ مرد و ۹۳ زن) با دامنه سنی ۱۶ تا ۴۸ سال بودند که به روش در دسترس انتخاب شدند. ۷۷ درصد نمونه مرد و ۲۳ درصد زن، ۳۰/۱ درصد متأهل و ۶۹/۹ درصد مجرد، ۵۴/۱ درصد دارای تحصیلات دیپلم و پایین تر، ۳۱/۶ درصد دارای تحصیلات کاردانی یا کارشناسی، ۱۲/۳ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و ۲ درصد تحصیلات دکترا بودند که از این تعداد ۴۱/۲ درصد در حوزه تربیت بدنی و ۵۸/۸ درصد در حوزه غیر تربیت بدنی بودند. همچنین ۳۷/۳ درصد سابقه کشتی زیر ۵ سال، ۲۳/۷ درصد بین ۵ تا ۱۰ سال، ۱۳/۶ درصد بین ۱۰ تا ۱۵ سال، ۸/۹ درصد بین ۱۵ تا ۲۰ سال و ۱۶/۵ درصد ۲۰ سال به بالا سابقه داشتند. برای گردآوری اطلاعات فردی شرکت کننده ها از یک پرسشنامه ۶ ماده ای برای تعیین سن، جنس، وضعیت تأهل، مقطع تحصیلی، سابقه ورزشی و رشته ورزشی استفاده شد. به منظور بررسی شخصیتی از سیاهه پنج عاملی شخصیت نئو (کاستا و مک

است. پاسخ هر گویه بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) نمره‌گذاری شده است (۴).

این پرسشنامه توسط میر حسینی و همکارانش (۱۳۹۱) به فارسی ترجمه شده است. در سال ۱۹۹۳، اسکانلان و همکارانش با استفاده از چندین نمونه‌ی متفاوت از نظر جنسیت، نژاد و سنین مختلف (۹ تا ۲۰ سال) اعتبار و پایایی مدل تعهد ورزشی را بررسی کردند. برای ارزیابی پایایی از ضریب آلفای کرونباخ با سطح ملاک $\alpha = 0/75$ برای وضوح هر مقیاس استفاده شد. نتایج بررسی با دو نمونه‌ی مجزا نشان داد ضعیف‌ترین همسانی درونی مربوط به مؤلفه‌ی سرمایه‌گذاری شخصی ($\alpha = 0/5$) است (۲۰). به‌طور کلی، نتایج حاصل از پژوهش‌های جداگانه‌ی این محققان نشان داد که ابزار مورد استفاده به منظور ارزیابی مدل تعهد ورزشی، ابزاری معتبر است. نتایج تحقیق میر حسینی و همکاران (۱۳۹۱) نشان داده که این مدل دارای پنج مؤلفه است که در مجموع ۶۷ درصد از واریانس کل مدل را تبیین می‌کردند. ضرایب آلفای کرونباخ به جز برای مؤلفه مشغولیات جایگزین و فرصت مشارکت در سطح قابل قبولی (۰/۷۰) قرار داشت. ضرایب همبستگی حاصل از بازآزمایی نشان داد که این پرسشنامه ثبات زمانی مناسبی دارد، در کل این مدل از روایی و پایایی قابل قبولی برخوردار است. در این پژوهش ضرایب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه به دست آمد. برای تحلیل داده‌ها از مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها

با توجه به ضرایب همبستگی که در جدول ۱ مشاهده می‌شود از بین عوامل شخصیت، بیشترین همبستگی مربوط به تعهد ورزشی و انگیزش ورزشی (۰/۴۳۷) است سپس وظیفه‌شناسی با انگیزش ورزشی (۰/۲۵۷)، برون‌گرایی با انگیزش ورزشی (۰/۲۹۴)، برون‌گرایی با تعهد ورزشی (۰/۲۱۵) و تعهد ورزشی با وظیفه‌شناسی (۰/۱۲۷) است.

با توجه به نتایج مندرج در جدول ۲ ملاحظه می‌شود که در مدل پیشنهادی تحقیق برای کل نمونه آزمودنی‌ها شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی

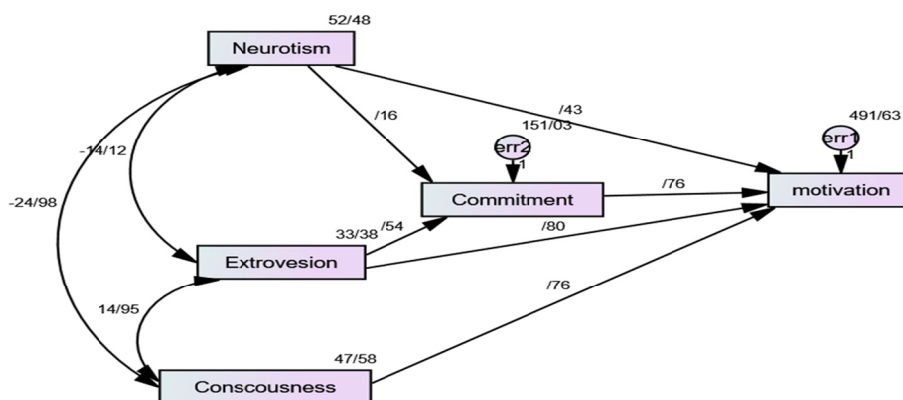
(۱۹۹۵): این مقیاس شامل ۲۸ ماده است. ماده‌های این مقیاس بر مبنای لیکرت هفت ارزشی از یک (اصلاً) تا هفت (دقیقاً) نمره‌گذاری می‌شود و دارای هفت زیر مقیاس چهار ماده‌ای شامل انگیزش درونی برای دانستن، انگیزش بیرونی برای موفقیت، انگیزش درونی برای تجربه محرک، انگیزش بیرونی برای هویت پذیری، انگیزش بیرونی برای برون فکنی، انگیزش بیرونی برای نظم جویی بیرونی و بی انگیزشی است (۱۷). پلیتر، والرند و سارازین (۲۰۰۷) طی پژوهشی در زمینه روایی و پایایی مقیاس انگیزش ورزشی اذعان داشتند این مقیاس روایی و پایایی قابل قبولی را نشان داده و استفاده از آن را مورد تایید قرار دادند (۱۸). روایی و پایایی این مقیاس در بررسی مارتنز و وبر (Martens, M. P. & Webber) (۲۰۰۲) در دانشجویان ورزشکار آمریکایی نیز تایید شده است. در این پژوهش ضرایب آلفای کرونباخ زیرمقیاس‌های انگیزش ورزشی در مورد انگیزش درونی برای دانستن ۰/۷۵، انگیزش درونی برای موفقیت ۰/۸۰، انگیزش درونی برای تجربه محرک ۰/۷۳، انگیزش بیرونی برای هویت پذیری ۰/۷۴، انگیزش بیرونی برای برون فکنی ۰/۷۱، انگیزش بیرونی برای نظم جویی بیرونی ۰/۷۷ و بی انگیزشی ۰/۸۰ به دست آمد (۱۹).

مقیاس تعهد ورزشی اسکانلان و همکاران (۱۹۹۳): پرسشنامه‌ی مدل تعهد ورزشی اسکانلان و همکاران (۱۹۹۳) یک مقیاس خودسنجی مشتمل بر ۲۶ گویه (ماده) و پنج مؤلفه است که تمایل و عزم فرد به تداوم مشارکت در فعالیت‌های ورزشی را نشان می‌دهد. این مدل تنها بر اساس عوامل اثرگذار بر آن ساخته نشده است، بلکه در این مدل بررسی حالت روانی تعهد ورزشی نیز مورد توجه قرار گرفته است؛ بنابراین، در این مدل علاوه بر مؤلفه‌های تعیین‌کننده تعهد ورزشی، مؤلفه‌ای به عنوان تعهد یه ورزش گنجانده شده که در واقع نشان‌دهنده‌ی حالات روانی ناشی از تعهد فرد به ورزش موردنظر است. تعهد ورزشی (۹ گویه) و مؤلفه‌های تعیین‌کننده با عناوین لذت ورزشی (۴ گویه)، مشغولیات جایگزین (۴ گویه)، سرمایه‌گذاری‌های شخصی (۳ گویه)، فشار اجتماعی (۷ گویه) و فرصت مشارکت ۴ گویه نام‌گذاری شده‌اند. گویه‌ها به صورت جمله‌ی خبری و سؤالی ارائه شده

جدول ۱- ماتریس همبستگی پیرسون ویژگی های شخصیتی، تعهد ورزشی و انگیزه ورزشی

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۷	۹
۱- روان رنجوری	۱						
۲- برون گرایی	-۰/۳۳۷**	۱					
۳- تجربه گرایی	۰/۰۲۶	۰/۰۰۴	۱				
۴- توافق پذیری	-۰/۴۴۷**	۰/۳۰۳**	۰/۰۸۳	۱			
۵- وجدان گرایی	-۰/۵۰۰**	۰/۳۷۵**	۰/۰۳۳	۰/۳۱۱**	۱		
۷- تعهد ورزشی	۰/۰۸۸	۰/۲۱۵**	-۰/۱۴۵**	۰/۰۵۲	۰/۱۲۷*	۱	
۹- انگیزش ورزشی	۰/۰۳۷	۰/۳۹۴**	-۰/۰۳۳	۰/۰۲۸	۰/۲۵۷**	۰/۴۳۷**	۱

** p < ۰/۰۱ و * p < ۰/۰۵

شکل ۲- مدل تاییدشده تاثیر ویژگی های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی کشتی گیران

است.

چنان که در جدول ۳ مشاهده می شود، روان رنجوری (از ۵) شاخص نیکویی یرازش (GFI) برابر با ۰/۹۹۶ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص نیکویی یرازش تعدیل یافته (AGFI) برابر ۰/۹۴۲ (مقدار خوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص برازندگی فزاینده (IFI) برابر با ۰/۹۹۱ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص توکرلوپس (TLI) برابر با ۰/۹۹۱ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۸۰)؛ شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) برابر با ۰/۹۹۱ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص برازندگی تطبیقی مقتصد (PCFI) برابر با ۰/۰۶۶ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۵۰)؛ شاخص برازندگی هنجار شده (NFI) برابر با ۰/۹۸۸ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ و شاخص جذر میانگین مجذورات خطای تقریب (RMSEA) برابر با ۰/۰۸۵ (مقدار قابل قبول کوچکتر از ۰/۰۸) است. این یافته ها نشانگر برازش مناسب مدل پیشنهادی است و مدل تأثیر ویژگی های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزه ورزشی از برازش مطلوبی برخوردار

است. چنان که در جدول ۳ مشاهده می شود، روان رنجوری (از ۵) شاخص نیکویی یرازش (GFI) برابر با ۰/۹۹۶ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص نیکویی یرازش تعدیل یافته (AGFI) برابر ۰/۹۴۲ (مقدار خوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص برازندگی فزاینده (IFI) برابر با ۰/۹۹۱ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص توکرلوپس (TLI) برابر با ۰/۹۹۱ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۸۰)؛ شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) برابر با ۰/۹۹۱ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ شاخص برازندگی تطبیقی مقتصد (PCFI) برابر با ۰/۰۶۶ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۵۰)؛ شاخص برازندگی هنجار شده (NFI) برابر با ۰/۹۸۸ (مقدار مطلوب بالاتر از ۰/۹۰)؛ و شاخص جذر میانگین مجذورات خطای تقریب (RMSEA) برابر با ۰/۰۸۵ (مقدار قابل قبول کوچکتر از ۰/۰۸) است. این یافته ها نشانگر برازش مناسب مدل پیشنهادی است و مدل تأثیر ویژگی های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزه ورزشی از برازش مطلوبی برخوردار

با فاصله اطمینان ۹۵ توسط نرم افزار Amos نسخه ۲۴ استفاده شد.

چنان که در جدول ۴ مشاهده می شود، روان رنجوری (β= ۰/۴۳۵, p<۰/۰۱۶) بر انگیزش ورزشی اثر مستقیم داشته و لیروان رنجوری (β= ۰/۱۲۰, p<۰/۰۰۰۱) بر انگیزش ورزشی با میانجیگری تعهد ورزشی اثر معنادار داشته است. اثر کل روان رنجوری بر انگیزش ورزشی (۰/۵۵۵) معنادار است. برون گرایی (β= ۰/۸۰۰) بر انگیزش ورزشی دارای اثر مستقیم معنادار بوده و برون گرایی بر انگیزش ورزشی با میانجیگری تعهد ورزشی (۰/۴۰۸) معنادار است. وظیفه شناسی (β= ۰/۷۶۲, p<۰/۰۰۰۱) بر انگیزش ورزشی اثر مستقیم داشته ولی بر انگیزش ورزشی با میانجیگری تعهد ورزشی اثر معنادار نداشته است.

بر انگیزه ورزشی دارای اثر مستقیم معنادار است و توانسته ۱۳/۹۸ درصد از واریانس این متغیر را تبیین کند. لازم به ذکر است که اثر مستقیم وجدان گرایی بر تعهد ورزشی معنادار نبوده است و ضریب رگرسیونی آن غیر معنادار است.

حال به بررسی اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل مدل تأثیر ویژگی های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزه ورزشی پرداخته می شود. لازم به ذکر است که اثر مستقیم به معنای اثر متغیرهای برون زاد بر متغیر درون زاد (انگیزش ورزشی) بوده و اثر غیرمستقیم به معنای اثر متغیرهای برون زاد با نقش متغیر میانجی (تعهد ورزشی) بر متغیر درون زاد (انگیزش ورزشی) می باشد و اثر کل نیز حاصل جمع اثرات مستقیم و غیرمستقیم می باشد. جهت سنجش روابط غیرمستقیم، از روش بوت استرپ با ۵۰۰۰ مرتبه نمونه گیری مجدد

جدول ۲- شاخص های برازندگی مدل پیشنهادی در پژوهش

RMSEA	NFI	PCFI	CFI	TLI	IFI	AGFI	GFI	CMIN/df	Df	CMIN	
<۰/۱	>۰/۸	>۰/۵	>۰/۸	>۰/۸	>۰/۸	>۰/۸	>۰/۸	<۵		۳/۹۴۵	حد برازش قابل قبول
<۰/۰۸	>۰/۹	>۰/۵	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	<۳		۳/۹۴۵	حد برازش خوب
۰/۰۸۵	۰/۹۸۸	۰/۰۶۶	۰/۹۹۱	۰/۹۱۱	۰/۹۹۱	۰/۹۴۲	۰/۹۹۶	۳/۹۴۵	۱	۳/۹۴۵	مقدار مشاهده شده

جدول ۳- ضرایب رگرسیون استاندارد مسیرهای مدل تأثیر ویژگی های شخصیتی با میانجی گری تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی

ردیف	مسیرهای مدل	ضرایب استاندارد	خطای استاندارد	مقدار بحرانی (t)	مقدار معناداری	ضریب تعیین
۱	روان رنجوری ← تعهد ورزشی	۰/۰۹۱	۰/۰۹۰	۱/۷۶۱	۰/۰۷۸	۰/۰۸۲
۲	برون گرایی ← تعهد ورزشی	۰/۲۴۵	۰/۱۱۲	۴/۷۶۷	۰/۰۰۰۱	۰/۰۶۱۲
۳	روان رنجوری ← انگیزه ورزشی	۰/۱۲۳	۰/۱۸۰	۲/۴۲۱	۰/۰۱۵	۰/۰۱۵۱
۴	برون گرایی ← انگیزه ورزشی	۰/۱۸۰	۰/۲۱۵	۳/۷۱۸	۰/۰۰۰۱	۰/۰۳۳۴
۵	وظیفه شناسی ← انگیزه ورزشی	۰/۲۰۵	۰/۱۹۱	۳/۹۹۴	۰/۰۰۰۱	۰/۰۴۳۰
۶	تعهد ورزشی ← انگیزه ورزشی	۰/۳۷۴	۰/۰۹۰	۸/۴۷۹	۰/۰۰۰۱	۰/۱۳۹۸

جدول ۴- اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل مدل تأثیر ویژگی های شخصیتی با میانجی گری تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی

مسیرهای مدل	شاخص	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل
روان رنجوری ← تعهد ورزشی ← انگیزه ورزشی	ضرایب غیراستاندارد	۰/۴۳۵	۰/۱۲۰	۰/۵۵۵
	ضرایب استاندارد	۰/۰۹۱	۰/۰۳۴	۰/۱۵۷
	مقدار معناداری	۰/۰۱۶	۰/۰۶۵	۰/۰۰۳
برون گرایی ← تعهد ورزشی ← انگیزه ورزشی	ضرایب غیراستاندارد	۰/۸۰۰	۰/۴۰۸	۱/۲۰۸
	ضرایب استاندارد	۰/۲۴۵	۰/۰۹۲	۰/۲۷۲
	مقدار معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱
وظیفه شناسی ← تعهد ورزشی ← انگیزه ورزشی	ضرایب غیراستاندارد	۰/۷۶۲	-	۰/۷۶۲
	ضرایب استاندارد	۰/۲۰۵	-	۰/۲۰۵
	مقدار معناداری	۰/۰۰۰۱	-	۰/۰۰۰۱

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی برآزش مدل تأثیر ویژگی‌های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی انجام شد. نتایج پژوهش حاضر نشان دادند که مدل تأثیر ویژگی‌های شخصیتی با میانجیگری تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی از برآزش مطلوبی برخوردار است. نتایج پژوهش نشان داد که بیشترین همبستگی مربوط به تعهد ورزشی و انگیزش ورزشی (۰/۴۳۷) است سپس وظیفه‌شناسی با انگیزش ورزشی (۰/۲۵۷)، برون‌گرایی با انگیزش ورزشی (۰/۲۹۴)، برون‌گرایی با تعهد ورزشی (۰/۲۱۵) و تعهد ورزشی با وظیفه‌شناسی (۰/۱۲۷) دارد. نتایج نشان داد که روان رنجوری از طریق تعهد ورزشی بر انگیزش ورزشی دارای اثر معناداری دارد.

از یافته‌های دیگر پژوهش حاضر اثر مستقیم و غیر مستقیم برون‌گرایی بر انگیزش ورزشی بود. برون‌گرایی با تمایل به مثبت بودن، قاطعیت، تحرک، مهربانی و اجتماعی بودن مشخص می‌شود (۲۱). با استناد به ویژگی بیان شده، می‌توان چنین استنباط کرد که برون‌گرایی می‌تواند به واسطه تمایل به مثبت بودن، به ویژه تمایل به اجتماعی بودن و داشتن ارتباط بیشتر با افراد مختلف، داشتن هویت در گروه و تأثیرگذار بودن در بین اعضای یک گروه با تعهد ورزشی و انگیزش ورزشی را افزایش می‌دهد. علاوه بر این برون‌گرایی می‌تواند از طریق درک ارزش نظم جویی از طریق هویت‌پذیری رفتارها را تنظیم کند. این بدان معناست که افراد برون‌گرا به این دلیل می‌توانند نیاز به وابستگی و ارتباط آن‌ها را ارضا کند، از تعهد و انگیزش ورزشی برخوردارند. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های آبیگال (۲۰۰۷) و نیک بخش و همکاران (۱۳۹۳) همسو است (۲۲).

یافته دیگر این پژوهش اثر مستقیم وظیفه‌شناسی بر انگیزه ورزشی بود. طبق تعریف (مک کری و کاستا، ۱۹۹۲) افراد وظیفه‌شناس تمایل به سازماندهی، کارآمدی، قابلیت اعتماد، خویشتن‌داری، پیشرفت‌گرایی، منطق‌گرایی و تعمق دارند. از سوی دیگر، ورزشکارانی که برای لذت از تلاش و همچنین به منظور پیشرفت و پیشی گرفتن بر رقبای ورزش می‌کنند، انگیزه درونی قابل توجهی نسبت به ورزش دارند. همانطور که دسی و ریان (۱۹۸۵) اذعان داشته‌اند انگیزش درونی از

نیازهای روان‌شناختی درونی مانند شایستگی و خودمختاری نشأت می‌گیرد. با این وجود، از طریق به کارگیری انگیزش درونی است که برخی از فعالیت‌ها به افراد امکان تجربه احساس شایستگی و خودمختاری می‌دهند (۲۳). از تعریف ارائه شده می‌توان استنباط کرد که پیشرفت‌گرایی موجب می‌شود افراد برای دستیابی به هدف و موفقیت، تلاش کنند. این احتمال نیز وجود دارد که وظیفه‌شناسی نقش تأثیرگذار و برجسته‌ای در انگیزش افراد داشته باشد. همچنین کمتر احتمال دارد که افراد وظیفه‌شناس بر اساس فشارهای بیرونی (نظم جویی بیرونی) رفتار خود را تنظیم کنند و بیشتر احتمال دارد که آن‌ها با درک لذت از ورزش (نظم جویی درونی) رفتارهای خود را تنظیم کنند. بدین معنا که افراد وظیفه‌شناس به دلیل اینکه ورزش نیاز به شایستگی آن‌ها را مرتفع می‌سازد، به خودمختاری دست می‌یابند زیرا افرادی که وظیفه‌شناسی بیشتری دارند، خودمختاری بالاتری نیز نشان داده‌اند. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های آبیگال (۲۰۰۷) و نیک بخش و همکاران (۱۳۹۳) همسو است. از یافته‌های دیگر پژوهش حاضر اثر مستقیم روان رنجوری بر انگیزه ورزشی بود. روان رنجوری به گرایش تجربه اضطراب، تنش، خصومت، خودخوری، کمرویی، تفکر غیر منطقی، افسردگی و حرمت خود پایین اطلاق می‌شود (مک کری و جان، ۱۹۹۲). بی انگیزشی افراد نه از درون و نه از بیرون برانگیخته نمی‌شود. افراد با سطوح بالای روان رنجوری به علت ناپایداری هیجانی و احساسی، توانایی کمتری برای بسیج انگیزش به منظور برنامه‌ریزی و پیگیری رفتارهای ورزشی دارند (۲۴). همچنین، روان رنجوری بر جریان هویت‌پذیری تأثیر منفی بر جای می‌گذارد و برون‌فکنی پایین نیز با روان رنجوری و سطح پایین هویت‌پذیری ناهمخوان است؛ و بالاخره تعهد ورزشی بر انگیزه ورزشی دارای اثر مستقیم معنادار داشت ولی اثر مستقیم وظیفه‌شناسی بر تعهد ورزشی معنادار نبود. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های آبیگال (۲۰۰۷) و نیک بخش و همکاران (۱۳۹۳) همسو است.

نتیجه‌گیری

در مجموع، نتایج تحقیق نشان دادند که انگیزش

8. Courneya KS, Hellsten LM. Personality correlates of exercise behavior, motives, barriers and preferences: An application of the five-factor model. *Person Individ Diff*, 1998;24.
9. Courneya KS, Bobick TM, Schinke RJ. Does the theory of planned behavior mediate the relation between personality and exercise behavior? *Bas Appl Soc Psychol*. 1999;21:317-324.
10. Sheehan RB, Herring MP, Campbell MJ. Associations Between Motivation and Mental Health in Sport: A Test of the Hierarchical Model of Intrinsic and Extrinsic Motivation. *Front Psychol*. 08 May 2018.
11. Hoye R, Cuskelly G, Taylor T, Darcy S. Volunteer motives and retention in community sport: A study of Australian rugby clubs., *Volunteering Australian Inc*. 2008.
12. Connor M, Abraham C. Conscientiousness and theory of planned behavior: toward a more complete model of the antecedents of intentions and behavior. *Person Soc Psychol Bullet*. 2001;27:1547-1561
13. Nasserifard N, Pakdaman Sh, Asghari A. [The role of sports and personality traits in students' psychosocial development.]. 2008 [Persian]
14. Pelletier LG, Rocchi MA, Vallerand RJ, Deci EL, Ryan RM. Validation of the Revised Sport Motivation Scale (SMS-II). *Psychol Sport Exerc*. 2013;14:329-341.
15. Costa PT, McCrae RR. Revised NEO Personality Inventory (NEO PI-R) and NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI). Odessa, FL: Psychological Assessment Resources. 1992.
16. Gharoosi M. [Standardization of the five-factor personality questionnaire.] 1998 Master's thesis, Tarbiat Modares University. [Persian]
17. Pelletier LG, Fortier MS, Vallerand RJ. Toward a new measure of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and a motivation in sports: The Sport Motivation Scale (SMS). *J Sport Exerc Psychol*. 1995;17:35-53.
18. Pelletier LG, Vallerand RJ, Sarrazin P. The revised six factor Sport Motivation Scale (Mallet, Kawabata, Newcombe, Otro-Forero, & Jackson, 2007= Something old, something new, and something borrowed. *Psychol Sport Exerc*. 2007;8:615-621.
19. Martens MP, Webber NS. Psychometric properties of the sport motivation scale: An evaluation with college varsity athletes from the U.S. *J Sport Exerc Psychol*. 2002;24(3):245-247.
20. Mir-Hosseini MA, Hadavi F, Mozaffari A. Validity and Reliability of sport commitment model among athletic students. *J Sport Manag*. 2013;4(15):105-121. [Persian]
21. Watson D, Clark LA. Extraversion and its positive emotional core. In R. Hogan, J. Johnson,

ورزشی و تعهد ورزشی توسط رگه های شخصیتی روان رنجوری، برون گرایی و وظیفه شناسی قابل تبیین است. رگه های شخصیتی مختلف در ایجاد انگیزش ورزشی برای فعالیت های ورزشی تأثیرگذار است. با این وجود، با توجه به محدود بودن نمونه، در تعمیم نتایج به سایر ورزشکاران و افراد جامعه که در سطوح رقابتی مختلفی قرار دارند، باید جانب احتیاط را رعایت کرد. روان شناسان ورزش، می توانند با تأکید بر رگه های شخصیتی ایجادکننده انگیزش، انگیزش افراد را برای مشارکت در ورزش ارتقا بخشند. همچنین، پژوهش های بعدی در مورد نمونه هایی که در سطوح مختلف رقابتی قرار دارند در تعمیم نتایج پژوهش به کلیه ورزشکاران راهگشاست. افزون بر آن، بررسی نقش واسطه ای سایر متغیرهای ورزشی، در توسعه دانش موجود در این زمینه نقش مهمی خواهد داشت.

تقدیر و تشکر

گروه پژوهشی مراتب تقدیر و تشکر خود را از فدراسیون کشتی استان مازندران و تمامی کشتی گیران که صمیمانه محققین را یاری نمودند، اعلام می دارند.

References

1. Wilson PM, Longley K, Muon S, Rodgers WM, Murray TC. Examining the Contributions of Perceived Psychological Need Satisfaction to Well-Being in Exercise. *J Appl Bio Behav Res*. 2006;11(3-4):243-264.
2. Jowett S. What makes coaches tick? The impact of coaches' intrinsic and extrinsic motives on their own satisfaction and that of their athletes. *Scand J Med Sci Sports*. 2008;18:664-673.
3. Weinberg RS, Gould D. Foundations of Sport and Exercise Psychology, Champaign. IL: Human Kinetics, (5th ed, 2011 pp. 141-142).
4. Scanlan TK, Simons JP, Carpenter PJ, Schmidt GW, Keeler B. The sport commitment model: Measurement development for the youth-sport domain. *J Sport Exerc Psychol*. 1993;15:16-38.
5. Hoyle RH. Personality processes and problem behavior. *J Person*. 2000;68:953-966.
6. Ingledew DK, Markland D, Sheppard KE. Personality and self-determination of exercise behavior. *Person Individ Diff*. 2004;36:1921-1932.
7. Abigail SB. Relationships among personality, self-determination and exercise behavior. PhD dissertation, Florida university. 2007.

&S. Briggs (Eds.), Handbook of personality psychology(pp.767-794). San Diego: Academic Press. 1997.

22. Nikbakhsh R, Mirzaee A. [Relationship between personality and exercise training behaviors: Theory of self-determination.] Iran J Develop Psychol. 2014;10(39):275-284. [Persian]

23. Deci EL, Ryan RM. Intrinsic motivation and self-determination in humanbehavior. New York: Plenum Press.1985:10-150.

24. McCrae RR, John OP. An introductionto the five-factor model and its applications. J Person. 1992;60:175-215.